

שאלה 1

דעת הקהל פנימית מורכבת מרצונות וחשיבה של רוב העם. זוהי למעשה החשיבה הקולקטיבית של אנשי חברה או מדינה בנושא, בעיה או לגבי תפיסת עולם מסוימת. המושג של דעת קהל החל להיות חשוב בעיקר בתהליכים של עיור וכוחות פולטים וחברתיים גדלים. הדמוקרטיה מבקשת להתחשב בדעת הקהל משום שהלגיטימציה השלטונית שלה מורכבת ונובעת למעשה מן הסמכות של הציבור. יש לזכור כי חשיבות דעת הקהל אינה קיימת רק בגלל אופי השלטון האמריקאי. כבר ג'ון לוק הצביע על כך שהאדם כפוף לשלושה חוקים- החוק האלוהי, החוק האזרחי והדעה של מרבית הציבור¹.

דעת הקהל וקביעת המדיניות הם יסוד לדמוקרטיה שמבקשת כי המנהיג לא יסטה רחוק מדעת הבוחרים. נשיאים או בעלי השפעה בארצות הברית אוספים מידע לגבי דעת הקהל בנושאים מסוימים לצורך קביעת המדינות שלהם. הם לא יבחרו במדיניות שעומדת בניגוד מוחלט לדעת הקהל, משום שאז יהיה קשה מאוד עבורם להיבחר. לדעתי הקביעה הזו אשר מובאת לעיל היא חד משמעית בעוד והמציאות היא מורכבת יותר. סוגיית דעת הקהל והשפעתה על מדיניות החוץ הייתה עניין של מחלוקת בין חוקרים שונים. מחלוקת זו הייתה נסובה סביבה השאלה על מידת ההשפעה ועל אופי ההשפעה של דעת הקהל על עיצוב מדינות חוץ של ארצות הברית.

דעה אחת היא כי דעת הקהל היא רגשית, לא רציונלית, נעה בקלות וניתן לתמרון על ידי מנהיגים מן הצמרת. המנהיגים מבינים כי מדובר בדעת קהל כזו ולכן הם קובעים את מדינות החוץ שלהם על בסיס של האינטרס הלאומי ולא לוקחים בחשבון את ההשפעות הרגשיות והסובייקטיביות של מסת ההמונים אשר יכולה גם לשנות את הדעה באותה קלות שהם מחזיקים את הדעה. במילים אחרות, מאחר והמנהיגים מבינים כי דעת הקהל קלה לתמרון ובמרבית הנושאים הציבור אינו מבין ואינו מסוגל להביע דעה של ממש, הם מתעלמים מן ההשפעות שלהם וקובעים בעצמם מה הדבר ההכרחי והנכון עבור ארצות הברית².

¹ DORANI, S. 'The Role of Public Opinion in Foreign Policy', *Political Reflection Magazine*, 4(4): (2018), pp. 22-28.

² T. Knecht, & M. S. Weatherford. (2006). Public Opinion And Foreign Policy: The Stages Of Presidential Decision Making. *International Studies Quarterly*. 50, 705-727

תפיסה ריאליסטית זו מניחה כי קובעי המדיניות בוחרים בבחירה רציונלית, אשר ככל הנראה תהיה מסוגלת להשיג את התוצאה הטובה ביותר. הם מקבלים את ההחלטות שלהם לפי שיקולים אסטרטגיים, כלכליים ושיקולים רציונליים אחרים. הם מושפעים מכוחות חיצוניים כמו הישרדות ומקסום הכוח של ארצות הברית במערכת הכוחות הבינלאומית ולא מכוחות פנימיים כמו דעת הקהל. הציבור, לפי תפיסה זו, יכול לאשר או להסתייג מן ההחלטות של הממשלה אך הוא לא משפיע על ההחלטות שהיא מקבלת באמת³.

כמו כן מנהיגים יכולים להוביל את הציבור להחזיק ולתפוס דעות מסוימות. הם עושים זאת על ידי מסגור מסוים של נושא בצורה מסוימת ועיסוק בנושא מתוך מסגרת מסוימת. האדם חושב שהוא מקבל את ההחלטה מתוך כל הידע הקיים בנושא אולם בפועל הוא מקבל את ההחלטה בתוך במסגרת הידע שניתן לו על ידי ההנהגה. לציבור האמריקאי יש פחות ידע על ענייני חוץ מאשר על ענייני פנים ולכן הדבר קל יותר עבור ההנהגה.

ניתן להמחיש נקודה זו על ידי הניסיון ההיסטורי. ממשלת ארצות הברית הקדישה זמן רב ומשאבים רבים ערב מלחמת המפרץ השנייה לשכנע את הבוחרים כי סדאם חוסיין מחזיק בנשק להשמדה המונית מסוגים שונים. לכן המשטר שלו מהווה איום חמור על היציבות של העולם⁴. בפועל סדאם חוסיין לא החזיק בנשק כזה והמידע הזה, אשר עזר לציבור לקבל את ההחלטה, היה למעשה מידע לא נכון. הבוחרים חשבו שהם מקבלים את ההחלטה הנכונה מבחינתם אולם למעשה קיבלו את ההחלטה בתוך מסגרת קבועה מראש.

אם כן קובעי המדיניות מובילים את הציבור לתמוך במדיניות שלהם או שהם מתעלמים לגמרי מן ההעדפות של הציבור. משום כך אין כמעט קשר בין מה שהציבור חושב ובין מה שמנהיגים עושים. לפי תפיסה זו דעת הקהל הפנימית לא מהווה כלל גורם מכריע בעיצוב מדיניות החוץ האמריקאית והיא למעשה שולית בהקשר זה.

דעה אחרת סבורה כי דעת הקהל היא יציבה באופן יחסי, מובנית באופן הגיוני ולכן היא משפיעה על מדיניות החוץ. הנשיאים לוקחים בחשבון את דעת הקהל כאשר הם מקבלים החלטות בנושאים של מדיניות חוץ. התמיכה הציבורית היא חיונית מאחר שהיא מעניקה לגיטימציה לממשלות בעיקר בדמוקרטיות הצלחה בבחירות היא בדרך כלל חיונית להבטחת הלגיטימציה השלטונית, גם אם היא לא תמיד מספיקה. אם הציבור לא היה בעל שום החלטה בקביעת המדיניות וכל הכוח היה מרוכז בידי הממשלות הרי שקיבעת המדיניות הייתה

³ Ibid., o 712.

⁴ Robinson, The role of media and public opinion, p. 141.